

Nr 200.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1918 kl. 5 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar
angående anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m.
jämte en i ämnet väckt motion. (1:a avd.)*

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 84 av femte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m., Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, i det till nämnda byrå uppförda ordinarie anslaget, nu 26,100 kronor, måtte beräknas en förhöjning av 14,800 kronor och detta anslag i dess helhet sålunda beräknas till 40,900 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t uti punkt 85 av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att i avvaktan på nämnda, sålunda förebådade proposition bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 till arvoden åt viss personal vid nautisk-meteorologiska byrån beräkna ett belopp av 9,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en till riksdagen avlåten, den 16 april 1918 dagtecknad proposition (nr 333), vilken hänvisats till förberedande behandling av statsutskottet, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för nautisk-meteorologiska byrån, att gälla från och med år 1919:

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspennin- gar.	Orts- tillägg.	Summa.	
I. Bestämt anslag.						
1 Föreståndare	5,000	—	2,500	—	7,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr. Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr. Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med yt- terligare 500 kr och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
1 Förste byråassistent	3,600	—	1,800	400	5,800	
1 Byråassistent	2,200	—	1,500	300	4,000	
1 Ombud vid en av byråns agen- turer	—	500	—	—	500	
3 Ombud vid byråns agenturer	—	1,500	—	—	1,500	
Säger	—	—	—	—	19,300	
II. Reservationsanslag.						
Till premier och gratifikationer	—	—	—	—	2,000	
» diverse expenser, såsom till post, telegraf, rikstelefon, arbetsersättningar åt ob- servatörer m. fl., båthyror, inköp och inbindning av böcker, tidskrifter och kar- tor, ljus, ved, skrivmateri- alier m. m.	—	—	—	—	3,000	
» inköp av normal- m. fl. in- strument för byrån och agenturerna samt under- håll av instrument	—	—	—	—	2,200	
» underhåll av 9 st. vatten- höjdmätningstationer.....	—	—	—	—	3,700	
» tabellering och samman- ställning av vattenhöjd- mätningsobservationer.....	—	—	—	—	900	
» magnetiska rekognoscerin- gar	—	—	—	—	2,000	
» publikationer	—	—	—	—	5,000	
Säger	—	—	—	—	18,800	

	Lön.	Arvode.	Tjänstgöringspennningar.	Orts-tillägg.	Summa.
III. Förslagsanslag, högst.					
Till biträden.....	—	—	—	—	2,800
Summa kronor	—	—	—	—	40,900

Anmärkingar:

1:o) Ombuden erhålla dessutom $\frac{1}{4}$ av de avgifter, som vid den agentur, de förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Berörda avgifter skola fördenskull i vederbrände räkenskaper tagas till uppbörd med $\frac{1}{4}$ för det bestämda anslaget och med $\frac{3}{4}$ för reservationsanslaget.

2:o) I den mån något av de i reservationsanslaget anvisade beloppen icke skulle åtgå för avsett ändamål, må det användas till annat i staten angivet ändamål, för vars fyllande medel anvisats från samma anslag.

dels förklara, att för åtnjutande av de i staten för ordinarie befattningshavare vid byrån upptagna avlöningsförmåner skola gälla i statsrådsprotokollet omförmälda villkor och bestämmelser;

dels förklara, att den, som med eller efter ingången av år 1919 tillträder ordinarie befattning vid nautisk-meteorologiska byrån, skall vara pliktig att underkasta sig de för avlöningsförmånernas åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, samt att den innehavare av ordinarie befattning vid byrån, vilken icke före den 1 december 1918 anmäler, att han vill övergå till ny stat och underkasta sig de för avlöningsförmåner enligt densamma stadgade villkor och bestämmelser, och vilken ej heller kan lagligen därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de enligt dittills gällande stat honom tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels medgiva att, därest extra assistenten vid nautisk-meteorologiska byrån G. S. Ljungdahl befordras till byråassistent vid byrån från och med den 1 januari 1919, han må för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo tiden från och med år 1913;

dels ock i riksstaten för år 1919 höja det ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån

nu kronor 26,100: —
 med » 14,800: —
 till kronor 40,900: —

dels till förhöjda arvoden eller ersättningar till kontrollstationsföreståndare och kompassjusterare på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst 9,000 kronor;

dels ock för enahanda ändamål å tilläggsstat till riksstaten för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 5,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Därjämte har uti en inom andra kammaren av herr *A. Thore* väckt motion (nr 400) hemställts,

dels att riksdagen måtte avslå den kungl. propositionen nr 333 om anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m., i det skick denna proposition föreligger;

dels att riksdagen hos Kungl. Maj:t ville anhålla om ny utredning av ärendet med beaktande av de synpunkter, som i motionen blivit framlagda.

Kungl. Maj:ts
förelag.

Sedan 1907 års riksdag godkänt av Kungl. Maj:t framlagt förslag till omorganisation av nautisk-meteorologiska byrån, har den 29 november 1907 utfärdats instruktion för byrån, vilken instruktion trätt i tillämpning från och med 1908 års ingång.

Byrån har enligt nämnda instruktion till huvudsakligt ändamål att såväl i Stockholm som vid byråns kontrollstationer undersöka handelsfartygens lanternor, kompasser och övriga nautiska instrument ävensom att till gagn framför allt för sjöfarten verkställa vissa meteorologiska, jordmagnetiska och hydrografiska arbeten. Till byråns arbetsuppgifter höra bland annat skötseln och kontrollen över vissa vattenhöjdsregistreringsstationer, utlämnande av meteorologiska och hydrografiska instrument m. m. till sjögående fartyg, mottagande och granskning av från dessa inkommande journaler, skötseln av byråns stationer å fyrfartyg i västkustens inomskärsområden samt å vissa fyrplatser m. m. samt utgivande av vissa publikationer. Slutligen tillkommer det byrån att, då så påfordras, biträda vid kompassväsendets ordnande på flottans fartyg samt vid anskaffning och undersökning av jämväl andra nautiska instrument för dessa fartyg.

Byrån lyder närmast under chefen för sjöförsvarsdepartementet.

Byråns ordinarie personal utgöres enligt den vid 1907 års riksdag godkända organisationsplanen av en föreståndare, som är byråns chef, en assistent samt ett ombud vid var och en av byråns agenturer i Göteborg, Malmö, Kalmar och Sundsvall, tillika föreståndare för den med agenturen förenade kontrollstationen.

Därjämte är sedan år 1913 vid byrån anställd ytterligare en assistent med arvode å extra stat.

Enligt instruktionen för byråns kontrollstationer antagas föreståndarna för dessa stationer av chefen för byrån efter ansökan medelst förordnande tills vidare på viss tid, högst fem år i sänder.

Såsom skäl för en omorganisation av nautisk-meteorologiska byrån har av byråns föreståndare, bland annat, anförts följande.

Av utarbetad statistik framginge, att det rena kansliarbetet å byrån sedan år 1906 fullt tredubblats. Lades härtill, att byråns räkenskaper och redovisning, särskilt efter kontrollstationernas upprättande, tagit en omfattning, som vore minst tre gånger så stor som den förut existerande, att inspektionsarbetet å stationerna ökats i än starkare progression, att utredningar, som från byrån påkallades, år från år tilltoge så i omfång som i antal, att myndigheter såväl som enskilda i stegrad utsträckning anlidade byrån för erhållande av råd och anvisningar, samt att alla kompassundersökningar och undervisningjämte examination i deviationslära m. m. med aspiranter till föreståndarkompetens vid rikets navigationsskolor avsevärt bidroge till att upptaga föreståndarens för byrån tid, syntes honom det uttalandet icke kunna jävas, att de löpande arbetena redan tagit en sådan omfattning, att det vore omöjligt för honom att utan hjälp av ytterligare fast anställd personal komma till rätta med dem på sådant sätt, som han ansåge kunna och bära fordras av honom, än mindre då att på vederbörligt sätt tillse och befordra byråns tidsenliga utveckling.

Sedan år 1908 vore vid byrån anställd en assistent med huvudsaklig uppgift att tjänstgöra såsom föreståndare för byråns kontrollstation i Stockholm. Denne tjänstemans tid hade varit fullt upptagen av honom åliggande instrument- och byråarbeten samt av inspektionsresor till byråns kontroll- och observationsstationer, för vilka han tagits i anspråk i all den utsträckning, på honom vilande krav i övrigt tillåt. Endast därigenom hade de behov nödortftligen kunnat tillgodoses, som föreståndarens bundenhet på grund av det dryga kansliarbetet icke medgivit honom att själv fylla.

Föreståndaren ville därjämte betona, att byråns och kontrollstationernas arbete inom den allra närmaste tiden syntes komma att ökas i högst betydande grad, då kontrollen av fartygslanternor gjordes obligatorisk, samt än starkare, då även den kontroll över kompasser anordnades, varpå från alla håll framstälts önskemål och som säkerligen vore i hög grad behöflig. Icke heller syntes bära lämnas oanmält, att undersökning och certifiering även av mistlurar, loggar, vinkelinstrument, kronometrar m. m. började omtalas såsom önskvärda.

Allt detta sammanlagt, d. v. s. byråns hårda belastning i förhållande till för arbetet tillgänglig personal samt den stegring uti av byrån och dess kontrollstationer fordrad arbetsprestation, som vore att vänta inom den närmaste tiden, gjorde enligt föreståndarens uppfattning upp rättandet av en ny beställning vid byrån nödvändigt.

Enligt det framlagda förslaget skulle nu medel jämväl beredas till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i vissa av rikets sjöhamnar.

Motionen
nr 400.

Till stöd för det i ovanberörda motion framförda yrkandet om avslag å propositionen samt hemställan om viss utredning har av motionären i huvudsak anförts följande:

»Byråns verksamhet under den första tiden av dess tillvaro i vad berör handelssjöfarten torde huvudsakligen ha varit inriktad på det nautisk-meteorologiska gebitet. Vad som utträttades, blev emellertid med åren mer och mer betydelselöst. Efter att under en tid till synes ha legat helt och hållet nere, ha nu meteorologiska observationer under byråns överinseende införts å några transoceanå ångare. Några av byrån utarbetade segelhandböcker för kännedom om vind-, ström-, isförhållandena etc. kring Sveriges kuster, arbeten, som för den svenska sjöfarten borde kunna ha varit till stort gagn, ha icke förekommit. Byråns befattning med kompassväsendet å svenska handelsfartyg har till allra sista tiden varit synnerligen minimal; ett ringa fåtal kompasser pr år ha för handelsflottans räkning undersökts. För kompasskonstruktionen inom landet torde dock byrån, såsom sakkunnig institution på detta område, haft ett visst värde. I samband härmed torde böra nämnas, att chefen för nautisk-meteorologiska byrån förestått kurserna i deviationslära för lärarpersonalen vid navigationsskolorna inom riket. Något praktiskt sysslande med deviationsundersökningar å handelsfartyg har dock från byråns sida, så vitt undertecknad vet, icke förekommit på de sista 20 å 25 åren.

Tillbakagången i byråns verksamhet på det nautisk-meteorologiska området och dess oförmåga att här uträtta något nämnvärt av värde torde ha varit en av anledningarna till, att man orienterade sig å nya verksamhetsfält. Det område, som låg närmast till för byrån att glida in på, var kontrollen över nautiska apparater och instrument. Befattning med vissa nautiska instrument hade man ju allaredan förut, och det var att förutse, att de skärpta fordringarna för fartygs sjövärdighet, vilka i utlandet exempelvis i Norge åstadkommit upprättande av kontrollanstalter för undersökning av lanternor, fartygskompasser m. m., även här i landet skulle föranleda liknande anstalters uppkomst. Alla-

redan år 1901 hade för övrigt en privat anstalt för lanterneundersökning upprättats vid navigationsskolan i Göteborg.

Den nya instruktionen för nautisk-meteorologiska byrån av den 29 november 1907 bär även tydliga spår av, att kontrollen av fartygslanternor, kompasser och övriga nautiska instrument blivit det förnämsta i byråns uppgift. Den utvidgning av byråns personal, som företogs av riksdagen 1907, pekar i samma riktning. Befattningen med nautisk-meteorologiska uppgifter står kvar i instruktionen, men den faktiska verksamheten på detta område torde vara skäligen betydelslös.

Innan man genom ett riksdagsbeslut fastslår fortvaron av den ifrågasvarande anstalten, bör man göra klart för sig dess uppgift och syftemål. Bortser man från de nautisk-meteorologiska och övriga uppdragen av mindre omfattning, kvarstår, att nautisk-meteorologiska byrån nu måste anses som en anstalt avsedd att i visst hänseende genom sin kontrollerande befattning med en del till ett fartygs utrustning hörande apparater och instrument m. m. vara till gagn för handelsfartygs allmänna sjövärdighet. Byråns kontroll berör ett specialområde utgörande en detalj av sjövärdighetskontrollen i sin helhet.

Då man år 1914 ordnade den preventiva fartygskontrollen genom upprättande av en fartygsinspektionsavdelning inom kommerskollegium, torde man icke haft för avsikt att härunder inordna den allaredan då av nautisk-meteorologiska byrån påbörjade kontrollen av fartygslanternor och kompasser. I propositionen nr 122, angående utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet, till 1914 års B-riksdag yttrar departementschefen om den preventiva fartygskontrollens ordnande, »att denna ej avser att upphäva den befattning med kontrollen å fartygslanternor, kompasser och övriga nautiska instrument, som tillkommer nautisk-meteorologiska byrån själv eller genom dess kontrollstationer». Någon härifrån avvikande mening har riksdagen icke uttalat. Vilket ju icke hindrar, att spörsmålet om, huruvida nautisk-meteorologiska byrån fortfarande bör utgöra en fristående institution eller om den måhända till den del, som omfattar fartygskontrollen, bör inordnas under kommerskollegii fartygsinspektionsavdelning, nu lämpar sig att upptaga till övervägande.

För att kunna avgöra lämpligheten av, att fartygsinspektionen övertager vissa nautisk-meteorologiska byråns arbetsuppgifter, torde det bli nödvändigt att något i detalj beröra arten och omfånget av de göromål, som sålunda kunde tänkas bli överflyttade till fartygsinspektionen.

Lanternekontrollen har hittills och kommer antagligen alltjämt i fortsättningen att taga kontrollstationernas tid mest i anspråk. Till arten är emellertid denna kontroll synnerligen enkel, och någon anledning att

antaga, att lanterneundersökningen skulle bli lidande, ifall kontrollstationerna överflyttades till fartygsinspektionen, finnes icke.

Kompasskontrollen är av mera invecklad natur. För att befordra utvecklingen på detta område och bibehålla kontakten med de framsteg, som här göras, torde en specialist på kompassväsendet böra förestå denna kontroll. Saken kan lämpligen ordnas på det sättet, att den föreslagna förste byråassistenten i nautisk-meteorologiska byrån överflyttas till fartygsinspektion som förnämste sakkunnige för kompassväsendet, samtidigt som denne blir föreståndare för kontrollstationen i Stockholm.

Angående kontrollen av nautisk-meteorologiska instrument, som kan antagas bli av ringa omfång, torde lämpligen kunna förfaras på sätt nyss är föreslaget.

Man har tänkt sig, att kontrollen vid naut. meteorologiska byrån framdeles även skulle komma att omfatta andra nautiska instrument och apparater än de ovan omnämnda. Sålunda säger föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån i en skrivelse år 1911 (införd i löneredgeringskommitténs betänkande den 1 juni 1917) »att det icke synes böra lämnas oanmält, att undersökning och certifiering även av mistlurar, loggar, vinkelinstrument, kronometrar m. m. började omtalas som önskvärda». De utvidgningar i byråns verksamhet, som här förbådas, böra tagas med en viss varsamhet. Vad exempelvis kronometerkontrollen angår — en kontroll nog så omständlig — så tillverkas som bekant inga kronometrar i Sverige. Och vad man genom kontrollen här i landet av i utlandet tillverkade kronometrar ville utröna nämligen temperaturvariationerna, är en felkälla, som har ytterligt liten betydelse för fartygsnavigeringen. Projektet är fullständigt dödfött. Det förnämsta vinkelmätningssinstrumentet, sextanten, tillverkas ej heller här i landet. Kontrollerade instrument av denna art stå alltid att erhålla både här i landet och i tillverkningslandet. Vad ifrågasatt kontroll av andra fartygsinstrument och apparater angår, så är som bekant ett modernt fartygs maskinella och tekniska anordningar synnerligen omfattande. Men kontrollen här ifråga om funktionsduglighet, hållfasthet m. m., ifall sådan bör företagas i förväg, hör icke hemma i en nautisk-meteorologisk byrå, utan å en materialprovningsanstalt av mera allmän-teknisk-vetenskaplig beskaffenhet.

Innan jag går att ytterligare beröra organisationsfrågorna torde vara lämpligt att något behandla den utvidgning av nautisk-meteorologiska byråns verksamhet som byråns övertagande av kompassjusteringen innebär. Detta nya verksamhetsområde är synnerligen kortfattat

behandlat såväl av lönerogleringskommittén som i den k. propositionen. Å sidan 27 i den k. propositionen omförmäles, att chefen för nautisk-meteorologiska byrån gjort framställning om ett förslagsanslag för år 1919 å 5,000 kr. för att i mån av behov av chefen för byrån disponeras till arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i vissa hamnar. Lönerogleringskommittén har uttalat (sid. 17 k. propositionen) önskvärdheten av att det, när frågan om en definitiv reglering av avlöningen åt byråns kontrollstations- och kompassjusterarpersonal komme under omprövning, tages i övervägande, huruvida ej ersättningen till denna personal borde fastställas såsom bestämda arvoden. Propositionen upp-tager dels till förhöjda arvoden eller ersättningar till kontrollstations-föreståndare och kompassjusterare ett förslagsanslag för 1919, högst, 9,000 kronor, dels på tilläggsstaten för 1918 ett förslagsanslag, högst, 5,000 kronor.

Som sagt, upplysningarna om de nya befattningsinnehavarna — kompassjusterare — äro ganska ofullständiga. Sammanställer man det som nyss anförts med vad som förekommer i ett av chefen för nautisk-meteorologiska byrån uppgjort reglements-förslag för kompassjustering, vilket förslag i dagarna via kungl. kommerskollegium remitterats för yttrande till vissa sjöfartskorporationer, erhåller man emellertid en närmare uppfattning om beskaffenheten av de nya tjänsterna. Det framgår härvid, att meningen är att framskapa en del nya befattningsinnehavare, avlönade av statsverket, vilka skulle sortera under nautisk-meteorologiska byrån.

Kompassjusteringen är till sin teknik väsentligt olikartad kompasskontrollen. Den senare avser att utgöra en kontroll av kompassfabrikatet. Kompassjusteringen sysslar icke med kompassen som sådan. Den har till ändamål att upphäva eller förminska fartygsmagnetismens inverkan på en kompass och utröna och tabulera de återstående felen — deviationsundersökning. En kompassjusterare bör inneha navigatörs-utbildning, vilket däremot icke är nödvändigt vid kompasskontrolleringen. Deviationsbestämningar till sjöss tillhöra den ordinära navigeringsrutinen. Kompassjusteringen i hamn eller egentligen vid fartygsavgång från hamn företages vanligen av en lejd kompassjusterare, som snabbare och säkrare klarar saken. Fallen variera mellan några få om året i vissa hamnar, till ett antal exempelvis i Göteborg av 250 å 300, små farkoster oberäknade. På det senare stället äro stundom 3 å 4 justerare sysselsatta samtidigt, då nämligen fartygen utlöpa ur hamnen stötvis.

Av vad redan anförts torde framgå, att kompassjusteringen föga lämpar sig att förstatliga, och flera skäl häremot kunde jämväl anföras. Lika gärna kunde man börja på att använda sig av statligt avlönade navigatörer på handelsfartyg. Ej heller har från sjöfartshåll framsagts något önskemål om, att staten skulle ta hand om kompassjusteringen, men väl har man ansett, att näringens frihet så tillvida borde begränsas, att, liksom i fråga om befälsbefattningarna på handelsfartyg, viss lagstadgad kompetens borde erfordras för behörighet att syssla med kompassjustering. Justeringens övervakande av nautisk-meteorologiska byrån anser jag ej heller vara behövt eller önskvärt. Det har förut framhållits, att byrån är ganska främmande för kompassjusteringen sådan denna praktiskt företages. Om, som önskvärt är, föreskrifter utfärdas, vid vilka tillfällen kompassjustering skall företagas, torde fartygsinspektionen genom sina representanter i de olika hamnstäderna vara närmast till hands att övervaka föreskrifternas efterlevnad.

Överförandet av instrumentkontrollen från nautisk-meteorologiska byrån till fartygsinspektionen kvarlämnar hos byrån en del andra mindre och från varandra skilda göromål. Att upprätthålla byrån som en särskild institution för dessa göromåls bestridande torde knappast vara nödvändigt, särskilt som den återstående verksamheten utan olägenhet kan fördelas på andra institutioner. Sålunda kan den magnetiska rekognosceringen utefter landets kuster överlätas på sjömätningen och sjökarteverket. Uppsikten över vid rikets kuster anordnade vattenhöjdmättnings-stationerna förlägges till den hydrografiska byrån. De rent nautisk-meteorologiska uppgifterna, vilka enligt vad förut framhållits nu ha föga omfattning torde med fördel för sjöfarten bära förläggas till det oceanografiska institutet eller den projekterade meteorologiska anstalten i Göteborg. Att nautisk-meteorologiska byrån med sina begränsade forskningsresurser på det nautisk-meteorologiska området och den allmänna läggningen av dess verksamhet har nämnvärda förutsättningar för att genom insamling och bearbetning av nautisk-meteorologisk materiel gagna de sjöfarande, synes mig uteslutet.

Föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån har enligt vad den k. propositionen ger vid handen bland annat anhållit om en ökning av det till kontrollstationsföreståndaren i Göteborg utgående arvodet från 500 till 3,000 kronor. För en sådan arvodesökning föreligga vägande skäl. Ifrågavarande kontrollstationsföreståndare, som har sin egentliga sysselsättning såsom lärare vid navigationsskolan i Göteborg, har icke utan stor svårighet, på grund av den ökning av arbetet som på sista

tiden förekommit inom kontrollstationen, kunnat medhinna kontrollgöromålen. En avsägelse av lärarbefattningen vid navigationsskolan, för att mera odelat kunna ägna sig åt kontrollen, torde emellertid för honom medföra en avlöningsförlust av cirka 3,000 kronor.

Enligt uppgift från nautisk-meteorologiska byrån har antalet prövade lanternor och kompasser under åren 1913—1917 utgjort följande:

Antal under året prövade lanternor.

	1913	1914	1915	1916	1917
Göteborg	524	524	504	629	879
Malmö	816	573	778	891	1,077
Kalmar	6	16	38	34	18
Stockholm	163	174	437	545	603
Sundsvall	49	12	211	169	233

Antalet under året prövade kompasser.

Göteborg	—	—	—	—	62 ¹⁾
Malmö	—	—	—	—	1
Stockholm	5	2	7	35	120

Till de skäl, som redan anförts för en ytterligare utredning angående nautisk-meteorologiska byråns organisation, innan någon förnyad stat fastställs, samt för kontrollens förläggande under fartygsinspektionen, må nedannämnda jämväl anföras.

Fartygsinspektionen står genom sin verksamhet i betydligt livligare kontakt med sjöfarten och de sjöfarande än vad fallet är med nautisk-meteorologiska byrån.

Instrumentkontrollen sluter sig organiskt till viss annan av fartygsinspektionen utövad kontrollverksamhet i avseende å fartygets utrustning med nautisk materiel. Utarbetandet av nya eller förändrandet av äldre författningar i nämnda avseende behöva icke såsom nu väsentligt fördröjas, i fall fartygsinspektionen får hand om det hela.

Det i årets statsverksproposition förebådade förslaget om ny organisation av kommerskollegium har fått stå över till nästa år, vid vilken tidpunkt den här föreslagna utredningen bör vara klar.

Den utvidgning av nautisk-meteorologiska byråns verksamhet, som föreslås i den kungl. propositionen, särskilt med avseende å den nya kompassjusterareinstitutionen bör, innan riksdagen beslutar sig för att

¹⁾ Omfattar endast en del av året. Högst väsentlig ökning här torde vara att förvänta, då den obligatoriska kontrollen inträder.

lämna anslag, tagas under omprövning av kommerskollegium och jämväl av i saken intresserade sjöfartskorporationer.

En uppdelning av nautisk-meteorologiska byråns verksamhet på sätt här ifrågasatts skulle betyda en avsevärd besparing för statsverket. Den torde även medföra en uppräckning på det nautisk-meteorologiska området, samtidigt som övriga nu till nautisk-meteorologiska byrån hörande arbetsuppgifter, såväl i fråga om den vetenskapliga utvecklingen som med avseende å det tekniskt-administrativa handhavandet, väl torde komma att tillgodoses.

Om vad här ovan anförts vinner beaktande, överlämnas åt det utskott, som kommer att behandla den kungl. propositionen nr 333, att föreslå sådana ändringar i nu gällande stat för nautisk-meteorologiska byrån, som, intill dess nytt organisationsförslag av dess verksamhet föreligger, kunna vara av det närvarande behovet påkallade.»

Utskottets
yttrande.

Vad motionären sålunda anført har utskottet funnit värt beaktande, och har utskottet ansett sig böra föreslå, att utredning i av motionären angivet syfte kommer till stånd. Vid sådant förhållande har utskottet icke funnit sig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t nu framlagda omorganisationsförslaget.

Utskottet anser emellertid, att någon förbättring i avlöningshänseende bör tillerkännas personalen vid nautisk-meteorologiska byrån, och har utskottet i sådant hänseende velat föreslå en tillfällig löneförbättring av 600 kronor till föreståndaren och 900 kronor till envar av assistenterna att utgå enligt grunder, som av Kungl. Maj:t närmare bestämmas.

Det ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån torde alltså för år 1919 böra utgå med oförändrat belopp, 26,100 kronor. Därjämte har å extra stat för år 1919 uppförts, dels i likhet med vad för innevarande år ägt rum, ett förslagsanslag, högst, 3,500 kronor, för ytterligare en assistent vid byrån, dels ock i enlighet med det förslag utskottet framställt i fråga om tillfällig löneförbättring åt byråns personal, för sagda ändamål ett förslagsanslag, högst, 2,400 kronor.

Vad därefter beträffar det framställda förslaget om arvoden åt auktoriserade kompassjusterare i vissa sjöhamnar har utskottet för närvarande icke ansett sig kunna biträda detsamma. Vidkommande åter den föreslagna höjningen av arvodena till föreståndarna för kontrollstationerna i Göteborg och Malmö har utskottet icke velat motsätta sig detsamma. För sistnämnda ändamål bör alltså å 1919 års stat uppföras ett extra anslag av 4,000 kronor.

Med anledning av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och herr Thores motion nr 400

I. a) i riksstaten för år 1919 uppföra ordinarie anslaget till nautisk-meteorologiska byrån med oförändrat belopp, 26,100 kronor, därav bestämt anslag 10,000 kronor och reservationsanslag 16,100 kronor;

b) till ytterligare en assistent vid nämnda byrå bevilja på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 3,500 kronor;

c) till tillfällig löneförbättring åt personalen vid samma byrå bevilja på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 2,400 kronor; samt

d) till förhöjda arvoden åt vissa kontrollstationsföreståndare bevilja på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

II. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om förnyad utredning i ärendet med beaktande därvid av de i ovanberörda motion angivna synpunkter samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 4 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *O. M. Strömberg*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, *H. F. Lamm*, *O. Bergqvist*, *C. G. Ekman*, *H. G. W. Wrangel*, *A. C. Lindblad*, *A. Pers*, greve *N. F. Posse* och *E. A. R. Lillienau* samt

från andra kammaren: herrar *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *C. Persson* i Stallerhult, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén*, *G. Odqvist*, *J. A. Ingvarson*, *C. R. Jansson* i Falun, *K. A. Tengdahl*, *W. Bäckström* och *K. A. W. Björck*.
